

їнською мовою природно звучатиме так: *Не вдавайтесь до самолікування, воно може **зашкодити** Вашому здоров'ю; Не вдавайтесь до самолікування, воно може **завдати шкоди** Вашому здоров'ю.*

Катерина Городенська

ТРИ НЕЗАБУТНІ Й ТРИ НЕЗАБУТНІХ ЗУСТРІЧІ

В українському вжитку читаємо і чуємо: *два довгі роки і два довгих роки, три незабутні зустрічі і три незабутніх зустрічі, чотири літні вечори і чотири літніх вечори.* Дехто сприймає прикметникове означення у формі родового відмінка множини як помилку, бо воно не узгоджене з іменником. Проте вживання такого означення в сполуках із числівниками *два, три, чотири* — не помилка, а спадок від попередніх періодів розвитку української мови. Воно з'явилося під впливом сполук із числівником *п'ять* і більше. Чому? А тому, що цей числівник у називному—знахідному відмінку, на протигагу числівникам *два, три, чотири*, керує іменником, «потребуючи» форми родового відмінка множини, напр.: *п'ять днів, шість вечорів, сім книжок.* Із ним узгоджується прикметникове означення, пор.: *п'ять сонячних днів, шість довгих вечорів, сім цікавих книжок.* Ця форма означення поширилася ще в староукраїнській мові на сполуки із числівниками *два, три, чотири*, незважаючи на те, що в них уже було означення у формі називного відмінка множини. Ось так з'явилося не узгоджене з іменником означення у формі родового відмінка множини в сполуках на зразок *два щасливих роки, три незабутніх зустрічі.*

У сучасній українській літературній мові обидві форми прикметникового означення в сполуках із числівниками *два, три, чотири* — правильні й активно вживані. Обмежень у виборі якоїсь із двох відмінкових форм немає. Мовознавці відзначають лише переважне вживання означення у формі називного відмінка множини з іменниками жіночого роду (*дві маленькі дівчинки, три бурхливі ріки*) і означення у формі родового відмінка множини — з іменниками чоловічого та середнього роду

(два **вишиваних** рушники; чотири **українських** села). Проте це не означає, що з другою формою означення такі іменники не можуть поєднуватися. Правильно вживати *дві **маленькі** дівчинки* і *дві **маленьких** дівчинки*; *три **бурхливі** ріки* і *три **бурхливих** ріки*; *два **вишиваних** рушники* і *два **вишивані** рушники*; *чотири **українських** села* і *чотири **українські** села*.

Катерина Городенська

ФЕНО́МЕН — ФЕНОМÉН

Наголошування іменника *феномен* нерідко викликає у мовців труднощі. В усному мовленні часто чуємо: *цей фено́мен*, *цікавий феномéн*. Натомість правильно наголошувати склад із голосним **о**: *фенóмен*.

Окрім того, іменник *фенóмен* передає два основні значення: 1) про незвичайне, виняткове явище; 2) про людину з рідкісними здібностями, нахилами тощо. Ці два значення розрізняємо і граматично. Слово *фенóмен* у значенні «незвичайне, виняткове явище» має закінчення **-у** в родовому відмінку однини, а у значенні «людина з рідкісними здібностями» — закінчення **-а** в цьому ж відмінку. Порівняймо: *У тварин знайдено рухомі, або, як їх називають, стрибаючі гени, у рослин такого **фенóмену** не виявлено* («Наука і суспільство»); *Хіба можна ставитися до себе, як до окремишнього **фенóмена**, обмеженого народженням і смертю? Ми учасники естафети — з вічності у вічність!* (О. Бердник).

Іван Вихованець

ХВИЛИНУ НАЗАД ЧИ ХВИЛИНУ ТОМУ?

Нерідко чуємо й читаємо висловлення з кількісними уточнювачами *назад* і *тому назад*, як-от: *Це було **два роки назад**, коли я востаннє бачився з письменником*; — *Ех! Коли б мені **літ двадцять назад**, — зітхнувши, сказав Колісник і сьорбнув чаю; Він забував, що думав **хвилину тому назад**.*